

Istentisztelet – Szentháromság ünnepe utáni 17. vasárnapon

Budapest-Fasor, 2021. szeptember 26. 11:00; MGyTK

<https://youtu.be/-0QMh-m-2P4>

A vasárnap igéje: Aki Istentől született, az legyőzi a világot, és az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk. (1Jn 5,4)

Lekció/olvasmány: Lk 14,1-11

Amikor egyszer szombaton bement Jézus a farizeusok egyik vezetőjének a házába ebédelni, azok figyelték őt. Íme, ott egy vízkóros ember került elébe. Ekkor Jézus megkérdezte a törvénytudóktól és a farizeusoktól: Szabad-e szombaton gyógyítani, vagy nem? De ők hallgattak. Erre megérintette a beteget, meggyógyította és elbocsátotta. Hozzájuk pedig így szólt: Ha közületek valakinek a fia vagy ökre szombaton esik a kútba, vajon nem húzza-e ki azonnal? Nem tudtak erre mit felelni. Azután egy példázatot mondott a meghívottaknak, amikor látta, hogyan válogatják a főhelyeket: Ha valaki lakodalomba hív, ne ülj a főhelyre, mert lehet, hogy nálad érdemesebb embert is meghívott. És ha odamegy hozzád, aki meghívott téged is meg őt is, és így szól: Engedd át neki a helyed! – akkor szégyenszemre az utolsó helyre fogsz kerülni. Hanem ha meghívnak, menj el, ülj le az utolsó helyre, hogy amikor jön az, aki meghívott, így szóljon hozzád: Barátom, ülj feljebb! Akkor becsületed lesz minden asztaltársad előtt. Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.

Textus/a prédikáció alapigéje: Ámósz 4,11-5,4 – Izráelnek nem használt a fenytés

Olyan pusztulást hoztam rátok, mint amikor Sodomát és Gomorát elpusztította Isten. Olyanok lettetek, mint a tűzből kiragadott üszkös fadarab, mégsem tértetek meg hozzám – így szól az ÚR. Ezért bánok így veled, Izráel! És mivel így bánok veled, készülj Istened elé, Izráel! Mert aki hegyeket formál, és szelet teremt, aki tudtára adja szándékát az embernek, aki hajnalt és alkonyatot alkot, és a föld magaslatain lépked, annak neve: az ÚR, a Seregek Istene. Halljátok meg ezt az igét! Siratóéneket mondok rólatok, Izráel háza! Elesett, nem kel fel többé Izráel szüze! Ott hever a földjén, nincs, ki fölemelje. Ezt mondja az én Uram, az ÚR: Ha egy városból ezren vonulnak ki, csak százan maradnak meg; ha százan vonulnak ki, csak tízen maradnak meg Izráel házából. Ezt mondja az ÚR Izráel házának: Engem keressetek, akkor életben maradtok!

Kedves Gyülekezet!

A Nature c. tudományos folyóiratban megjelent és most szerdán a Jerusalem Post által is szemlézett cikk szerint Sodoma és Gomora pusztulását egy aszteroida vagy meteor 10-20 megatonnás erejű felrobbanása okozhatta a középső bronzkorban, 3600 évvel ez előtt.

A Jordán-völgyben, az ősi, már 12 ezer éve lakott Jerikó környékén akkoriban virágzó városi kultúra létezett, kb. 50 ezer lakóval. A régészeti rekonstrukció szerint a detonáció az alapokig letarolta a kiszáritott sártéglákból emelt ötszintes lakóépületeket, a vályogtéglák elporladtak, a helyi uralkodó palotája és a várost védő téglafalak és őrtornyok is összeomlottak. A robbanással együtt járó hőhullám olyan erős volt, hogy kívülről megolvastotta az akkor használt kerámiaedényeket.

A kutatók elmélete szerint ezt a hirtelen és totális pusztításhoz szükséges intenzív hőhatást csakis egy kozmikus becsapódás vagy robbanás okozhatta, azaz az égésnyomokat nem egy baleset vagy ostrom miatt kitért tűzvész hagyta maga után. Mivel a környéken nem található becsapódási kráter, azt gondolják, hogy az üstökös vagy meteorit detonációja a

város felett történhetett.

Az eseménynek a feltételezések szerint lehettek túlélő szemtanúi, akik aztán nemzedékről nemzedékre áthagyományozták e kataklizma történetét, és ez inspirálhatta Sodoma és Gomora pusztulásának bibliai történetét is, melyre a mai igeszakaszban Ámósz próféta is utal.

A korábban Betlehem közelében fügetermesztéssel és pásztorkodással foglalkozó Ámósz a 8. századi északi királyságában hirdette ítéletes próféciait, az asszír elhurcolás és fogság előtt. A Sodomai pusztulás, mint istenítélet említése volt az utolsó azoknak a csapásoknak a sorában, melyet Ámósz az emberek elé vázolt arra az esetre, ha ők nem hajlandók megtérni bűneikből és újra Istenre figyelni.

Ezek nem csak az egyiptomi 10 csapás történetéből voltak ismerősek Ámósz kortársai számára, hanem a saját életükből is. A pusztító természeti katasztrófák és a rossz időjárás okozta károk, a háborús emberáldozatok, a különböző állatot és embert tizedelő járványok és betegségek megjelenése, ahogy máig minden időben, úgy akkoriban is rendszeres tapasztalat volt a Közel-Keleten.

Ámósz Istene személyesen vállal felelősséget e

sok szörnyűség miatt. *Azt tettem veletek, hogy nem volt harapnivaló városaitokban, mégsem tértetek meg hozzám. ... Az esőt is megvontam tőletek, mégsem tértetek meg hozzám. ... Megvertelek benneteket aszályal és gabonarozsdával, kertjeiteknek és szőlőiteknek, fügefáitoknak és olajfáitoknak nagy részét leette a sáska, mégsem tértetek meg hozzám. ... Dögvészt küldtem rátok, olyat, mint Egyiptomra, mégsem tértetek meg hozzám. Ifjaitokat fegyverrel öltem meg. ... Pusztulást hoztam rátok. Mégsem tértetek meg hozzám. Ezért bánok így veled, Izrael!*

A teljes csődöt látja hát Ámósz maga előtt és siratni kezdi Izraelt. Mint szüzet siratja népét – nem az ártatlanságuk értelmében, hiszen kemények és gögösek voltak. Halott szűzként beszél róluk. Az ősi Izraelben a halál nem volt tragédia akkor, ha valaki hosszú életet élt és voltak gyerekei, akikben az elhunyt tovább élt. Ha utódok nélkül távozott valaki az élők sorából – ez mindennek a végét jelentette. Ha eltemetetlenül, az pedig a sokkoló, botrányos véget. Ezért énekelt Ámósz siratóéneket.

A lényeg az, hogy tisztán látszott: sem a csapásokkal való eszméltetésnek, sem az eltemetetlenül földön heverő gyermektelen fiatal lány holttestének a rettentő üzenete sem vezetett eredményre, megtérésre.

A Szentírásban megjelenő egyik máig erősen ható teológiai tradíció Istenről a pusztítás és a pusztulás isteneként beszél. Menny, föld és minden élet alkotója és fenntartója e tradíció szerint olykor a természet erői és más csapások csatarendbe állítása által ítéli meg az embert – úgy, hogy közben a természet maga is elpusztul. Ehhez tartoznak az özönvíz, Sodoma és Gomora, és az egyiptomi 10 csapás történetei is, Ámósz ítéletes próféciáját is beleértve.

Amikor valami rosszra fordul, talán közülünk is többen kérdezik: Miért engedte, miért teszi ezt velem Isten? Mivel érdemeltem ki? Ilyenkor a kérdező azt feltételezi, hogy minden rossz, minden tragédia mögött a bűnöst a bűne miatt büntető Isten áll. Hiába próbált már Jób, Habakuk, Tritó-Ézsaiás is szabadulni ettől az érveléstől, hiába mondta ki róla Jézus maga is pl. a vakon született ember meggyógyításakor, hogy így gondolkodni helytelen – az masszívan bevésődött a fejekbe, keresztények és nem-keresztények gondolkodásába egyaránt. Ámósz könyvének köszönhetően is.

Sok szenvedésnek ember vagy emberek bűne az okozója, tudjuk jól. Visszahullanak ránk a vétkeink. Isszuk a levét a magunk és mások bűneinek. Azonban sokféle csapásról, szenvedésről és bajról elmondható, hogy azok nem konkrét bűnök következményei vagy isteni büntetései, hanem a világunk, a földünk, az életünk zajlásának a velejárói.

Gondoljunk csak az Ámósz említette éhínségre és vízhiányra. Legjobban valószínűleg nem azok szenvedtek miatta, akiknek a bűnei miatt Isten oly

nagyon haragudott – a gazdag, szociálisan igazságtalan és érzéketlen vezetői elit tagjai, hanem azok, akik épp e korrump, romlott és csak a saját gazdagodására gondoló vezető réteg kizsákmányolása döntött nyomorba, szegénységbe.

Vagy gondoljunk az állatok szenvedését és elhulását okozó dögvészre – nekik mi volt a bűnük?

A sodomai régiót pusztító kataklizmához hasonló 1908-ban is megtörtént, Szibéria középső, Tunuszka részén. Nem ember bűne, nem Isten ítélete, hanem egy légkörbe lépett égitest tűzgömbbé válása és felrobbanása okozta a hatalmas pusztulást. A nem emberi beavatkozás okozta katasztrófáknak hosszú lajstroma van.

Az elmúlás – ha sokszor fájdalmas is – de része az életünknek, az élő és élettelen világ történelmének.

Ámósz történetét is jobb ezért egy másfajta teológiai irány szerint értelmezni. A magunkban és a világunkban történő negatív eseményeket és szenvedéseket megvizsgálni és abból okulni akaró reflexióval. Ragaszkodva ahhoz az alapálláshoz, hogy emberi és társadalmi bűnök nem feltétlen lekövetkeztethetők az éppen most vagy már évek óta tartó rosszból, szenvedésből.

Ahogy az idézett ámósz szakasz lényege is mutatja: a csapások megtapasztalása és átélése nem biztos hogy növeli a bűnbánó, Istenhez megtérő, erkölcsösebb és igazságosabb életet élő emberek számát. Ennek az ámósz szakasznak a legutolsó mondata az, ami igazán fontos. *Ezt mondja az ÚR Izrael házának: Engem keressetek, akkor életben maradtok!*

Isten régi és mai népének Isten segítségével olyan érzékenyen gondolkodó és finom lelkű emberekké kell válniuk, akik tudnak és akarnak olvasni a jelekből, okulni az őket ért vagy rájuk is ható eseményekből. Akik mindig és mindenben meg akarják látni Isten ujját, akik a bennük és körülöttük zajló jó vagy rossz események nyomán készek és képesek másokat is az önreflexióra, a lelki és erkölcsi megtisztulásra és megújulásra, az Istennel és embertársaikkal való jó és konstruktív együttműködésre segíteni.

Akkor azok a rossz és az emberi közömbösség, hanyagság vagy gonoszság okozta jelenségek és folyamatok, amelyek nem csak Ámósz korában, hanem mindig voltak és vannak – vallási formalizmus, szociális visszaélések és igazságtalanságok, nélkülözések, bizonyos testi és lelki megbetegedések és járványok – egyre inkább lelepleződnek, gyógyulnak és megoldódnak.

Ez Isten akarata. Ezért áhítja oly nagyon azt, hogy minél többen keressük Őt szívből, megújult szívből és igazán. A Bibliánkat olvasva, az ima szent és termékeny erőterében, az úrvacsorában, áldott beszélgetésekben és szemlélődésekben.

A hegyeket formáló, szelet teremtő, hajnalt és alkonyatot alkotó, a föld magaslatain lépkedő, értünk

önmagát az oszlásnak-pusztulásnak is átadó Istennek ez a neve: ÚR, Seregek Istene, irgalmas Jézus, győztes Krisztus, vigasztaló és megújító Szentlélek. Akinek az a terve és akarata, hogy mi, Izrael szü- zei, drága és szeretett gyermekei, ígérete örökösei: éljünk és életet adjunk tovább. Minden értelemben. Hosszan. A világra vonatkozó isteni terv és akarat boldog beteljesüléséig. Imádkozzunk!

Uram, élet Istene! Vonj és vonzz minket vissza hozzád, szereteted közelébe. Segíts el útmutatásaid, tanácsaid megértéséhez és megéléséhez. Engedd, hogy társaid legyünk az alkotásban, a gyógyításban. Engedd, hogy megértsük és megszépítsük a te kezéd munkáját. Hogy földünk biztos otthona lehessen minél többek gazdagságának, szépségének, boldogságának, békességének. Ámen.

Ének: 88,1-2 v 42,1.4

1. "Imádkozzatok, és buzgón kérjétek!" Bűnös voltunkért, Uram, ó, ne vess meg! Tiszta szívet és Szentlelket adj nekünk! Hallgass meg, Fiad nevében ha kérünk!
2. "Keressetek buzgón, és megtaláltok!" Téged keresünk, Uram, hogy bűn, átok Erőt ne vegyen mirajtunk, légy nekünk Égi utunk, igazságunk, életünk!